

VAKAUTTAVAT KONSULTAATIOT
PERHETERAPEUTTISEEN/ PERHEKESKEISEEN TYÖSKENTELYYN
Aino Maija Rautkallio ja Minna Koskinen 2023

Vakauttavalla pari- ja perheterapian tai perhetyön konsultaatiolla viitataan yhteistoiminnan muotoon, jossa perhekeskeisessä työskentelyssä havaitun vuorovaikutuksen säätelyn ongelmatiikan ratkaisuedellytyksiä vahvistetaan hyödyntäen vakauttavan asiantuntijan erikoisosaamista. Perhekeskeisellä työskentelyllä tässä yhteydessä voidaan tarkoittaa pari- ja perheterapiaa, vanhemmuudenterapiaa, vanhemmuudenohjausta, perhetyötä, perheiden sosiaalihojausta, systeemisen lastensuojelun tiimejä ja työskentelyä, hoitoryhmätyöskentelyä, psykoosityöryhmätyöskentelyä, verkostokokousta jne.

Vakauttava pari- ja perheterapia on sovellus, joka pohjaa pari- ja perheterapian teorioihin ja käytäntöihin, trauma- ja kiintymyssuhtenäkökulmiin, intersubjektiiviseen neurotieteeseen sekä keho-orientoituneiden psykoterapia- ja hoitomenetelmien sovelluksiin. Vakauttavien konsultaatioiden työmalli on muotoiltu Vakauttavan pari- ja perheterapian, tutkittujen konsultatiivisten kerta- ja prosessimallien sekä perheterapian traditiosta nousevien hoitosuhteen vaikuttavuustutkimusten pohjalta.

Vakauttavan konsultaation toteuttaa Vakauttavan pari- ja perheterapian täydennyskoulutuksen ja Vakauttavan konsultaation jatkokoulutuksen käynyt psykoterapeutti/ kokenut sote-ammattilainen. Konsultti keskustelee tilaajan/tilaajien kanssa asiakkaana olevan perheen vuorovaikutuksen säätelyyn liittyvistä havainnoista, ongelmista ja ratkaisuyrityksistä sekä tarjoaa kokeiltavaksi kohdennettuja vakauttavia keinoja. Asiakasperhe voi osallistua tai olla osallistumatta konsultaatioon.

Vakauttava konsultaatio käynnistyy **konsultaatiopyynnöllä**, jonka tilaaja tekee pyytäessään ohjausta, neuvoa ja keinoja jonkin vuorovaikutuksen säätelyyn, itsesäätelyyn tai tunnesäätelyyn liittyvän hoidollisen kysymyksen ratkaisemiseksi.

Konsultaation lähtökohtana on asiakkaan ongelmakuvaus liittyen vuorovaikutuksen säätelyyn ja itsesäätelyyn pulmiin ja suhteessa olemisen ristiriitoihin. Vakauttavan konsultaation toteutus pohjautuu Vakauttavan pari- ja perheterapian rakenneperiaatteisiin kehollisine turvallisuutta lisäävine elementteineen.

Konsultaation tavoitteena on tuoda traumatisaation, ihmissuhteissa haavoittumisen sekä kiintymyssuhdekatkosten tunnistamisen myötä vakauttavaa näkökulmaa ja uusia säätelykeinoja koettuihin perhe-elämän ja hoitosuhteen vaikeisiin hetkiin ja tilanteisiin. Vakauttavan konsultaation tavoitteena on lisätä arvokkuuden kokemusta ja hallinnan tunteen lisääntymistä niin asiakkaiden kuin auttajien kokemuksissa. Konsultaatiolla on mahdollisuutensa vähentää häpeää ja avuttomuuden kokemusta sekä lisätä kaikille toimijuutta ja toivoa, kehon kautta löytyy reittejä eteenpäin ja ulospäin.

Vakauttavan konsultin työvälineinä kuuntelevan dialogin rinnalla ovat omat kehotuntemukset ja keholliset havainnot, asiakkaiden kehotuntemukset ja keholliset havainnot, vuorovaikutushavainnot, herkkä kysymyksiin toimiminen, asiakkaan omaan kehon, tuntemusten ja mielen havainnointiin rohkaiseminen. Keskeistä on tarkoituksenmukaisten säätelykeinojen oppiminen.

Konsultti ja asiakas/asiakkaat tekevät prosessin aikana yhdessä ”asioita, joiden suorittaminen mahdollistaa asiakkaan toimimisen vastedes tavoilla, joihin hän yksin toimiessaan ei pystyisi tai joihin hän ei ehkä tai todennäköisesti ryhtyisi” (Puutio & Kykyri, 2015). Näihin kuuluvat tässä yhteydessä esimerkiksi keholliset säätelyyn tähtäävät havainnot, harjoitukset ja kokeilut.

Konsultin kanssa voidaan sopia kirjallisesta konsultaatiovastauksesta ja harjoitusten kirjallisista ohjeista.

Vakauttavan pari- ja perheterapian työmallin ja koulutuskonseptin kehittäjiä ovat vaativan erityistason perheterapeutit Minna Koskinen ja Aino Maija Rautkallio. Mallia on kehitetty vuodesta 2011. Vakauttavan konsultaation pilottiryhmä työskenteli 2023-2024 puolen vuoden ajan ja vakauttavaa konsultatiivista työtä kehitellään edelleen.

Lähteitä:

Rautkallio Aino Maija Vakauttava perheterapia Perheterapialehti 2/2018 (www.ainomaijarautkallio.fi)

Puutio, Risto & Kykyri, Virpi-Liisa (2015) Konsultointi keskusteluna. Metanoia Instituutti.